

DIREKTORATET FOR NATURFORVALTNING

Kontoradresse: Tungasletta 2 Telefon: 73 58 05 00 Telefaks: 73 58 05 01

Hjemmeside: <http://www.naturforvaltning.no/>

Postadresse: 7485 Trondheim

Alle fylkesmenn
Alle kommuner

2000/07293

443.20

002

S.B. AKA

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)

2000/3123-1 Arts/TLA

Arkivkode: 452.5/2

Dato

15.05.2000

FASTSETTELSE AV GRENSE MELLOM ELV OG SJØ ETTER LOV OM LAKSEFISK OG INNLANDSFISK § 31

- ./ Viser til brev av 02.02.99 vedrørende virkninger av fastsettelse av grense mellom elv og sjø etter lov om laksefisk og innlandsfisk § 31.

Innledning

Myndighet til å fastsette grenser etter § 31 i lov av 15. mai 1992 om laksefisk og innlandsfisk ble delegert til kommunen ved brev fra Miljøverndepartementet datert 19. januar 1996. I forbindelse med delegasjon av myndighet og oppgaver etter laks- og innlandsfiskloven til kommunene, ble det utarbeidet en informasjonsperm om kommunal fiskeforvaltning som ble oversendt kommunene vinteren 1996. Av informasjonspermen fremgikk det at Direktoratet for naturforvaltning skulle utarbeide retningslinjer for grensefastsettelse etter lovens § 31. Dette har tatt lengre tid enn forutsatt fordi muligheten av en samordning med tilsvarende bestemmelser i vassdragsloven har vært vurdert. I tillegg er det stor forskjell i skjønnsforutsetningene som er lagt til grunn for fastsetting av slike grenser etter den tidligere loven på dette området (lov av 6. mars 1964 om laksefisket og innlandsfisket), slik at tidligere praksis ikke uten videre kan benyttes som grunnlag for utarbeidelse av retningslinjer til kommunen.

Gjeldende rett

Lov om laksefisk og innlandsfisk av 15 mai 1992 inneholder ingen generell angivelse av grensen mellom elv og sjø, men kommunen kan i medhold av § 31 d fastsette grensen i det enkelte tilfelle. Avgjørelser etter § 31 skjer administrativt og følger forvaltningslovens regler om enkeltvedtak. Det er ikke alminnelig klageadgang på vedtaket etter forvaltningsloven, men partene kan innen 3 måneder etter avgjørelsen kreve spørsmålet avgjort ved rettslig skjønn.

Gjeldende vassdragslov av 15 mars 1940 gir ingen definisjon av begrepet vassdrag, men det fremgår av § 1 at loven omfatter elver, bekker, innsjøer og andre vassamlinger. Loven har ingen bestemmelse som angir avgrensning mot sjøområder.

I forslag til ny lov om vassdrag og grunnvann (Ot.prp nr 39 1998/99) er det i § 2 inntatt en bestemmelse som angir hva loven regner som vassdrag og grunnvann.

Loven gjelder mot sjøen så langt vassdraget ved midlere vannføring ligger over havets nivå ved alminnelig lavvannstand eller bunnen er preget av tilløp av ferskvann. I elvemunninger vil dette føre til at reglene for vassdrag gjelder lengre ut enn den rette linjen mellom de ytterste punkter på elvebredden.

Når er det nødvendig å fastsette grense elv/sjø

Etter lovens § 31, første ledd, kan fiskeberettiget eier eller bruker av fiskerett i sjø eller vassdrag kreve at kommunen fastsetter grense elv/sjø. Det er altså en vid krets av personer som har kravskompetanse. Når det foreligger et berettiget krav, skal kommunen i utgangspunktet fastsette grensen.

Bakgrunnen for at det fremmes et krav, vil i de fleste tilfeller være at det foreligger en konflikt i munningsområdet, for eksempel om hvor grensen for grunneiers enerett går, eller om hvor langt fra elvemunningen en sjøfiske må stå for å fiske lovlig i vassdragets fredningstid. Når bakgrunnen for kravet er rent regulerings tekniske forhold, kan det i enkelte tilfeller være mulig å løse en konflikt ved å benytte reguleringshjemmelen i laks- og innlandsfisklovens § 40. Denne bestemmelsen gir fylkesmannen hjemmel til å regulere alt fiske i en 2-kilometers sone utenfor elvemunningen. Kommunen bør alltid søke å klargjøre bakgrunnen for kravet, og vurdere om det kan være hensiktsmessig å henvende seg til fylkesmannen for å vurdere en slik løsning.

Virkninger av fastsettelse av grense mellom elv og sjø

Fastsettelsen av grense mellom elv og sjø har ingen virkninger i forhold til vurdering av eiendomsgrenser mellom private rettighetshavere etter vassdragsloven, grensen vil kun ha betydning i forhold til offentligrettslige regler.

Offentlige fiskeforskrifter skiller mellom vassdrag og sjø når det gjelder fisketider og tillatte redskaper, og fastsettelse av grense mellom elv og sjø vil således ha betydning for regler om årsfredning, redskapsbruk, maskeviddebestemmelser og lignende. I tillegg vil fastsettelsen ha betydning for omfanget av fredningssoner ved elvemunninger.

Grensen mellom elv og sjø innebærer også en presisering av hvor langt grunneiers eksklusive rett til fiske går, da sportsfiske i sjøen er en allemannsrett. Fastsettelsen vil kunne innskrenke eller utvide området for grunneiers enerett i forhold til tidligere. Dette gjelder imidlertid kun som et utgangspunkt, innskrenkninger i grunneiers enerett kan følge av sedvane, alders tids bruk eller annen hjemmel. Om det på grunnlag av sedvane eller annet grunnlag foreligger en annen grense for fiskeretten enn den som er fastsatt i medhold av laks- og innlandsfisklovens § 31, må i siste instans avgjøres av domstolene.

Momenter ved fastsettelsen av grense mellom elv og sjø

Ved fastsettelsen av grense mellom sjø og elv må kommunene ta utgangspunkt i formålet med bestemmelsen i lovens § 31, som er å sikre oversiktlige bruksforhold og å gjøre det enklere å håndheve regler om fiske.

I tilfeller der det er et markert skille mellom elv og sjø i vassdraget vil det som oftest være relativt enkelt å fastsette grensen. Det naturlige utgangspunkt for grensen vil da være der elva brått vider seg ut og mister karakter av elvekanal. Der det er mulig bør også forholdene under vann vurderes, momenter ved avgjørelsen kan være om det er langgrunt eller brådypt, skråningen på bunnen, forekomsten av sjøplanter og skjell osv.

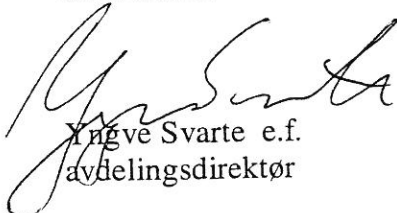
Hovedregelen for fastsettelsen vil være at elva går så langt man kan følge elvefaret utover ved fjære sjø, altså der elva slutter å grave mot marbakken ved fjære sjø. Ved fastsettelsen må det tas hensyn til at det skal være mulig å merke grensen, slik at grensen i noen tilfeller vil måtte justeres på grunn av praktiske hensyn. I enkelte områder vil det imidlertid kunne være problematisk å fastsette grensen på grunnlag av hovedregelen, i deltaområder vil det for eksempel kunne være vanskelig å finne et klart skille. Som regel bør vassdraget omfatte hele deltaområdet, og grensen settes ved kanten av deltaet. Det må imidlertid også her foretas en konkret vurdering, for eksempel i tilfeller der deltaområdet er så stort at det vil være unaturlig å betegne hele området som elv. Ved fastsettelsen kan det i slike tilfeller legges vekt på momenter som vannstandshøyde, strandlinjens konfigurasjon, dybdeforholdene sammen med elvemunningens topografi over vann, og flora og fauna i området.

Den endelige avgjørelse må treffes ut fra forholdene i hvert enkelt tilfelle, og grensen må være praktisk anvendbar. For å unngå konflikter og fiske i strid med gjeldende regelverk må grensen være lett å identifisere. Grensen skal merkes ved skilting, og det kan være hensiktsmessig at grensen fastsettes ut fra naturlige punkter i terrenget.

En fastsettelse på grunnlag av ovenstående retningslinjer medfører at grensen mellom elv og sjø ikke skal fastsettes langt oppe i elvekanalen eller langt utenfor elvemunningen.

Når det påvises at forholdene i vassdraget eller tilstøtende sjøstrekning er vesentlig endret eller når 10 år er gått siden saken forrige gang ble avgjort kan det kreves ny fastsettelse av grensen. Kommunen kan fatte vedtak av eget tiltak dersom dette anses nødvendig.

Med hilsen

Yngve Svarte e.f.
avdelingsdirektør

Arne Eggerøide

Vedlegg: Brev av 02.02.99 vedrørende fastsettelse av grense mellom sjø og elv
Kopi: Miljøverndepartementet

Saksbehandlere: Tone Lise Alstad, Stig Johansson